

Самъ даскалъ Ботю, човѣкъ съ по-малко прѣдразсѣдаци и почти еманципиранъ отъ вулгарнитѣ прѣдубѣждения на селото, подбилъ начумеренъ погледъ прѣдъ това грозно извѣстие. Какви чувства сж вълнували бащата въ тая минута прѣдъ една мистифицирана новина, ние не знаемъ. Споменитѣ на врѣмето нищо не ни донасятъ за душевнитѣ вълнения на даскалъ Ботю, който не повѣрявалъ сткровеннитѣ си мисли никому. Самъ той, повече човѣкъ на дѣлото, отколкото на фразата, не ни остави никакви писани мемоари — една слабостъ на деветнадесетия вѣкъ, за да вникнемъ въ неговия духъ и да отгадаемъ чувствата, които сж вълнували скромния баща на бждащия великъ човѣкъ. Много факти, цѣнни за неговото врѣме, както и тоя, цѣненъ за характеристиката на калоферския даскалъ, той е отнесълъ въ гробътъ, който никога не говори.

II.

Но има други факти, запазени отъ врѣмето и разказани въ една или друга форма, които рисуватъ не само даскала отъ оние блаженни врѣмена, но сжъ така българското сѣмейство отъ епохата, която създаде нашия герой. — Българското сѣмейство отъ срѣдата на миналия вѣкъ бѣше типиченъ образецъ на нѣкогашната фамилия, установена отъ врѣмето на старата славянска задруга, и въ него господствуваха патриархалнитѣ отношения. Новитѣ врѣмена никакъ, или съвсѣмъ малко бѣха повлияли на българската фамилия. За глава въ нея се смѣташе бащата, който има безгранични права надъ своята жена, надъ своитѣ дѣца и надъ своята стока. Той е абсолютната власть въ сѣмейството и може да разполага съ неговитѣ членове, както му диктува неговата безгранична воля. По въпроситѣ на женидбата, било на момъкъ или на мома, мнѣнието на бащата бѣше рѣшително. Майката даваше съвѣтъ, а момата или момъкътъ бѣха задължени да слушатъ,